

Nr 334.

Av herr Franzén, om en översyn inom riksskattenämnden av avdragsreglerna vid taxering till skatt.

Man kan vara ense om att skattetrycket är hårt och att detta måste sägas vara betungnade för näringslivet. Från dessa utgångspunkter synes det mig så mycket nödvändigare att tillse, att skatterna verkligen avväges efter folks skatteförmåga. Man bör alltså tillse, att det som upptages som skattepliktig inkomst också är reell sådan, d. v. s. att möjligheter måste finnas till avdrag för alla kostnader i samband med förvärvande av inkomst.

Gällande ordning kan emellertid icke sägas erbjuda sådana möjligheter på ett tillfredsställande sätt. I stället för verkliga kostnader på deklarationens avdrags sida får den skattepliktige nöja sig med att göra avdrag i enlighet med av länsprövningsnämnderna och riksskattenämnden fastställda normer. Om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen uppgår till minst 5 km, kan den skattskyldige medgivas ett avdrag av 5 öre per km för användning av bil. Detta gäller, om vederbörande är anställd vid privat företag. För löntagare, för vilka statligt lönereglemente gäller, finns beträffande bils användning i tjänsten speciella och betydligt frikostigare avdragsregler. Orättvisan i ett sådant system torde vara uppenbar.

Med nuvarande skattetryck synes det mig orimligt med normbestämmelser, som inte tar hänsyn till de verkliga kostnaderna. Skatterna blir ofta härigenom i förhållande till skatteförmågan av sådan storlek, att människors existensmöjligheter äventyras. Det nuvarande systemet har också fått en praktisk och för staten och kommunerna allvarlig konsekvens i det förhållandet, att vederbörande inkomsttagare nödgas bosätta sig så nära arbetsplatsen som möjligt. En stor del av de arbetare och tjänstemän, som nu har sitt arbete i städer och industrisambhällen, har sin bostad på landsbygden. Den skatteutmätning, som gällande avdragssystem innebär, påverkar dem att i större utsträckning flytta bort från landsbygden, vilket måste betraktas som en oförmånlig utveckling.

Det bör understrykas, att det är gott om bostäder på landsbygden, medan brist på sådana råder i städerna och industrisambhällena. Moderna kommunikationsmedel kan förkorta avstånden och göra tätorternas bostadsproblem mindre besvärande. Det synes mig då orimligt, att användning av bil för resa till arbetsplatsen straffbeskattas på sätt som sker. Den invändningen kan måhända göras, att de som dagligen måste resa från och till arbetsplatsen bör använda sig av så enkla och billiga fordon som möjligt. Men det synes mig ändå vara en upprörande orättvisa att fordra, att de

skall färdas miltals i ur och skur på moped eller motorcykel, om de vill undvika den straffbeskattning, som användning av bil nu underkastas.

Det måste vara ett rättvisekrav, att bättre överensstämmelse uppnås i avdragsnormerna mellan å ena sidan i statlig och kommunal tjänst anställda och å andra sidan i privat tjänst anställda. Jag vill därför föreslå, att riksskattenämnden får i uppdrag att omarbeta nämnda avdragsbestämmelser, så att sådan överensstämmelse uppnås. Samtidigt bör prövas, om icke det nuvarande normsystemet kan omarbetas på sådant sätt, att tillämpningen kan göras smidigare. Avdragsnormerna bör inte ha en sådan utformning, att de bryter mot principen, att man bör ha rätt till avdrag för samtliga kostnader i samband med förvärvande av skattepliktig inkomst. Det synes önskvärt, att bygga taxeringen mindre på stela normer än på möjligheter för de lokala taxeringsnämnderna att avväga det beskattningsbara beloppet efter förhållandena i det speciella fallet. Taxeringsarbetet måste i större utsträckning grundas på person- och lokalkännedom, så att den enskildes skatteförmåga kan bli avgörande.

Med stöd av vad som ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en översyn inom riksskattenämnden av reglerna för avdrag vid deklaration av inkomst i överensstämmelse med motionens syfte.

Stockholm den 27 januari 1954.

Nils Franzén.